

Viestintätieteiden kandidaattiohjelman valintakoe 9.6.2022

Kysymyksen 1 arvosteluperusteista

Kysymys oli:

Selosta ja taustoita seuraavat valintakoeaineiston artikkeleissa mainitut käsitteet:

- tarjouma
- käytettävyys

Pohdi, mitä yhteistä niillä on. Kerro esimerkkejä tilanteista tai aloista, jotka tuovat käsitteet yhteen.

Otsikoi teksti itse.

Hyödynnä vastauksessasi verkkoaineistoa. Sen sisällysluettelo on liitteenä.

Vastauksen pituus tähän tehtävään on **enintään 400 sanaa**. Noudata ohjetta ja merkitse vastauksesi sanamäärä paperiin.

Yleistä arvosteluperusteista:

Kuten kysymyksestä käy ilmi, se koskee valintakoeaineistoa. Valintakoeaineistossa *käytettävyyden* käsitettä käsitellään Salmelan ja Isohellan artikkelissa ja *tarjouman* käsitettä Rantakokon artikkelissa. Vastausta arvioitaessa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että käsitteet oli määritelty, niiden taustoja koskevat selostukset oli kytketty valintakoeaineistoon ja että käsitteiden yhtymäkohtia oli pohdittu. Vastauksesta oli käytävä ilmi, että valintakoeaineistoon oli perehdytty. Näin ollen yleisistä käsitteistä sivuavista selostuksista ei saanut pisteitä, vaan vastaukset oli kytkettävä aineistoon. Mikäli artikkelien sisällöstä kerrottiin jotain vastaamatta itse kysymykseen, ei pisteitä herunut. Paras vastauksen rakenne oli sellainen, jossa vastattiin selkeästi kysymyksen eri osa-alueisiin. Näin vastaukset kysymyksen eri osa-alueisiin eivät jääneet rivien väliin. Kysymyksen osa-alueiden pisteytys oli nähtävissä koepaperissa, ja se auttoi hahmottamaan niiden painotuksia. Eli jos vastaus painottui käsitteiden määrittelyyn ja jätti yhtäläisyyksien, alojen ja tilanteiden pohtimisen viimeiseen lauseeseen, tämä näkyi arvioinnissa. Ylipitkästä vastauksesta tai sanamäärän puuttumisesta sakotettiin 0,5 pistettä. Ohjeistuksen noudattaminen osoitti hakijan lukeneen kysymyksen huolellisesti.

Tarjouman käsitteen selostuksessa oli tuotava ilmi tarjouman määritelmä (käyttämisen mahdollisuus ja esimerkki tästä). Taustoituksessa oli mainittava vahvuuksista (esim. objektin suunnitteluun ja käyttöön liittyvien suhteiden tarkastelun mahdollisuus) ja heikkouksista (esim. tarjouman ajallinen esiintyminen). Lisäksi oli mainittava keinoja käyttää tarjouman käsitettä tutkimuksen työkaluna tai annettava esimerkki tarjoumaan yhdistettävästä tutkijasta ja tämän näkemyksestä tarjoumaan. Lisäksi oli annettava ainakin yksi käytännön esimerkki tarjoumasta (esim. tuoli sekä istuinalustana että vaatetelineenä). Artikkelissa käsiteltiin tarjoumaa teknisen viestinnän kontekstissa.

Käytettävyyden käsitteen selostuksessa oli mainittava käsitteen asiakonteksti, eli tekninen viestintä sekä määritellä se. Ilmi oli tuotava myös käytettävyyden määritelmä (käyttäjäkokemuksen yksi osa, jonkin tuotteen käyttäminen tietyssä käyttötilanteessa tuloksellisesti, tehokkaasti ja miellyttävästi). Taustoituksessa oli tuotava esiin käytettävyyden osatekijöitä ja avata näistä ainakin osan määritelmät (mm. opittavuus, tehokkuus, muistettavuus, virheettömyys, miellyttävyys, navigoitavuus, vuorovaikutus, personointi, vasteaika ja hakutoiminnot). Lisäksi oli mainittava keinoja käytettävyyden saavuttamiseksi ja tutkimiseksi (mm. käyttäjän tarpeiden ja tavoitteiden tunnistaminen) sekä annettava ainakin yksi käytettävyyteen liittyvä käytännön esimerkki (esim. käyttöliittymän graafisten elementtien kyky ohjata käyttäjää liikkumaan käyttöliittymässä).

Käsitteiden avaamisen lisäksi arviointiin vaikutti kohta ”Pohdi, mitä yhteistä niillä on. Kerro esimerkkejä tilanteista ja aloista, jotka tuovat käsitteet yhteen”. Kummatkin kysytyistä käsitteistä tarjoavat näkökulman siihen, miten viestinnän alan ammattilaisen tulisi pyrkiä sopeuttamaan viestintä vastaanottajan mukaan, ottaa huomioon kohderyhmä ja valita oikeat viestintäkeinot erilaisiin tarkoituksiin. Käsitteitä yhdistävä seikka, vastaanottajan huomioiminen ja siihen liittyvät aspektit tuodaan esiin kaikissa näissä artikkeleissa ja nimenomaan kysytyjen käsitteiden yhteydessä. Kohderyhmien huomioiminen on yksi läpileikkaavista teemoista koko valintakoejulkaisussa myös julkaisun muissa artikkeleissa. Pohdintaosuudessa pisteitä sai siis tätä seikkaa sivuavien yhtymäkohtien mainitsemisesta, avaamisesta ja perustelemisesta.

Tarjoumaa ja käytettävyyttä yhdistää esimerkiksi molempien yhdistäminen teknisen viestinnän asiakontekstiin sekä niiden sovittaminen ja huomioiminen objektien, kuten käyttöohjeiden, suunnittelussa. Kummatkin kysytyistä käsitteistä tarjoavat näkökulman siihen, miten viestinnän alan ammattilaisen tulisi pyrkiä sopeuttamaan viestintä vastaanottajan mukaan sekä ottaa huomioon kohderyhmä. Käsitteet yhteen tuova tilanne voi olla esimerkiksi uuden kännykän käyttöönotto ja sen sisällytetyn digitaalisen manuaalin lukeminen. Tarjoumina manuaalissa toimivat esimerkiksi vaihtoehdot syventyä johonkin käyttöönottoon liittyvään aiheeseen tai sivuuttaa se ja palata siihen myöhemmin, kun kännykkä on jo käytössä. Käsitteet yhteen tuova ala voi olla vaikkapa hoiva-ala ja esimerkiksi potilaskirjausjärjestelmän käytettävyyden ja sen eri toimintojen hyödyntäminen niille suunnitelluilla tavoilla. Koska kysymyksessä käytettiin monikkoa, ”mainitse esimerkkejä”, tuli vastauksessa mainita ja perustella vähintään kaksi tilannetta/alaa.

Lisäksi arvioinnissa kiinnitettiin huomiota vastauksen johdonmukaiseen etenemiseen ja yhtenäisyyteen sekä tekstin kielelliseen sujuvuuteen ja virheettömyyteen. Näiden pisteiden saaminen edellytti kuitenkin sitä, että vastaus keräsi sisällöstä vähintään 15 pistettä.

Rakenteesta ja tyylistä sai 0–7 p seuraavasti:

- Otsikointi 0–1 p
- Johdanto 0–1 p
- Kappalejako 0–1 p
- Sujuvuus 0–2 p: vastaus muoto- ja rakennepiirteiltään selkeää ja havainnollista. Epäselvyyksistä vähennettiin pisteitä.
- Tyyli 0–2 p: vastaus esseevastaukseen sopivaa yleiskieltä. Tyyliin sopimattomista ilmauksista vähennettiin pisteitä.

Oikeakielisydestä sai 0–3 pistettä. Lähtökohtana oli maksimipistemäärä 3, josta vähennettiin pisteitä kielioppiin liittyvistä haasteista, mm. yhdyssana-, pilkku- ja välimerkkivirheistä, toistuvista kirjoitusvirheistä sekä kieliopin vastaisista rakenteista.

Vastauspapereissa käytettiin seuraavia lyhenteitä pisteiden merkinnässä:

TAR = tarjouma
KÄYT = käytettävyys
POHD = pohdinta
T & A = tilanteet ja alat
RA & TY = rakenne ja tyyli
OIK = oikeakielisyys

Pääsykoekysymys 2 ja mallivastaus

Pääsykoekysymys 2

2. Tämä tehtävä perustuu valintakokeessa jaettavaan aineistoon, joka koostuu kahdesta Maanpuolustus-lehden artikkelista. Artikkelit ovat:

- Palonen, Emilia: *Populistinen tyyli johtaa*
- Jutila, Karina & Niemi, Mari K.: *Onko populismi ongelma demokratialle?*

Analysoi ja pohdi liitteenä olevien tekstien pohjalta seuraavaa:

- miten performatiivisuus voi edistää populismia
- miten populismi voi edistää tai heikentää demokratiaa
- miten populismi voi liittyä disinformaation leviämiseen ja miten se puolestaan voi vaikuttaa median luotettavuuteen.

Otsikoi teksti itse.

Perusta vastauksesi annetun aineiston lisäksi valintakoeaineiston Kannaston & Salojärven artikkeliin. Hyödynnä myös Eronen-Vallin artikkelia. Valintakoejulkaisun sisällysluettelo on liitteenä.

Vastauksen pituus tähän tehtävään on enintään 450 sanaa. Noudata ohjetta ja merkitse vastauksesi sanamäärä paperiin.

Pisteytys

Sisältö: kiinnittyminen valintakoejulkaisun artikkeleihin: teoreettisten lähestymistapojen tunnistaminen, nimeäminen ja määrittely 5 p; kiinnittyminen aineistossa esitettyihin käsityksiin johtamisesta ja demokratiasta 5 p, analyttinen pohdinta populismin ominaispiirteistä 10 p.

Esitystapa: rakenne ja tyyli 7 p, oikeakielisyys 3 p.

Huom! Saadakseen esitystapapisteitä tulee sisällöstä saada vähintään 15 pistettä.

Menestystä valintakokeeseen!

Mallivastaus

Yleistä

Arvioinnissa on vastauksen sisältöosuus kytketty annettuun aineistoon ja pääsykoekirjan kahteen artikkeliin. Mikäli teoreettisia lähestymistapoja ja niihin liittyviä termejä ja käsitteitä on mainittu, mutta niitä ei ole osattu määritellä, pelkästä mainitsemisesta ei ole annettu pisteitä. Populismin ominaispiirteiden analyttisestä pohdinnasta on annettu pisteitä sen mukaan, kuinka kypsää ja laajaa

näkemyistä osoittavaa ajattelua pohdinta on ollut. Esitystavasta, so. rakenteesta ja tyylistä sekä oikeakielisyydestä, on saanut pisteitä, mikäli sisällöstä on saanut vähintään 15 pistettä. Tämä on erottanut selkeästi kokeessa menestyneiden kärkir ryhmän ja muun ryhmän.

Mikäli vastauspaperiin ei ole merkitty sanamäärää tai jos vastaus on ylittänyt annetun sanamäärärajan, näistä on vähennetty -0,5 pistettä, koska tällöin ei ole noudatettu annettua ohjeistusta.

Alla on mallivastaus, joka ei ole malli vastauksen etenemiselle, vaan siinä on mainittu pääasioita, joita pääsykoevastauksessa hakijan olisi pitänyt määritellä ja pohtia analyttisesti.

Vapaavalintainen otsikko

Politiikan henkilöitymien mediassa edistää populismia, koska se yksinkertaistaa asiasisältöjä. Visuaaliset elementit ja performatiiviset rituaalit, kuten laulaminen, voivat mobilisoida kannattajia, koska kollektiivinen muisti yhdistää niitä. Esimerkiksi Perussuomalaisten vuoden 2011 vaalivalvojaisten ”iso jytky” -puhetta on hyödynnetty myöhemmissä vaaleissa.

Performatiivisuudella viitataan esiintymiseen, johon kuuluu retoristen keinojen käyttö ja myös sanaton viestintä. Johtajahahmon visuaalisessa rakentumisprosessissa tärkeitä elementtejä ovat kehonkieli, persoona, tilankäyttö ja pukeutuminen. Niiden avulla luodaan kuvaa poliittisesta eliitistä poikkeavasta johtajasta populismin vastakkain asettelun eli antagonistisen logiikan mukaan. Populismissa johtaja edustaa kansaansa, ja näin hän symbolisesti antaa vallan kansalle viedessään ruumiinsa vallan keskuksen, joka on perinteisesti ollut ”toisten”, perinteistä valtaa edustavien poliitikkojen temmelyskenttä.

Keskeistä populistisissa representaatioissa on autenttisuus; populistit erottuu epäilyttävästä perinteisestä politiikasta näyttämällä, minkälainen hän ”todellisuudessa” on. Olennaista visuaalisissa esityksissä on kyky vakuuttaa katsojat performanssin aitoudesta. Autenttisuus voidaan ymmärtää myös performatiivisena läpinäkyvyytenä.

Mediakuvissa poliittisen johtajan visuaalisiin representaatioihin voi vaikuttaa valta, jota poliitikko käyttää kuvausjärjestelyissä, kuten paikan, valaistuksen, taustan ja kuvakulman valinta sekä se, että missä, milloin ja kuka saa kuvata. Sosiaalinen media on soveltuva alusta autenttisuuden vaikutelmalle, jossa poliitikko näyttää yhdeltä ”meistä”. Populistipoliitikoille on tyypillistä pyrkimys häivyttää ero näyttämön eli julkiseksi tarkoitettun esityksen ja kullissien takaisen elämän välillä.

Populismi ja henkilöihin keskittynyt kiinnostus ovat lisänneet kansalaiskeskustelua ja kiinnostusta politiikkaan ja päätöksentekoon, mitkä edistävät demokratiaa. Lisäksi populistit tuovat vaikeita yhteiskunnallisia asioita lähemmäksi kansalaisia. Näistä voi olla negatiivisia seurauksia, kun niitä hyödynnetään strategisesti tavalla, joka lisää kahtiajakoa.

Populististen liikkeiden sisällä kuohuu. Usein kahtiajaot ja kuohunta ovat seurausta voimakkaista henkilöihahmoista, joiden ympärille kehittynyt seuraajajoukko saattaa mobilisoida myös orgaanisesti ilman strategista hallintoa. Sosiaalisen median alustat tarjoavat tälle julkisen foorumin, jonka kautta taitava viestijä voi vaikuttaa koko yhteiskuntaan. Samalla kuitenkin hybridien mediajärjestelmien logiikka tuo populismin negatiiviset puolet esiin. Hybridissä mediajärjestelmässä merkitysten

tuottaminen on monikanavaista, monitasoista ja moniäänistä ja jopa liikkeiden pienet ääriyhmittymät voivat osallistua siihen kärjistämällä asioita.

Vastakkainasettelu ja joukkojen kokoaminen sekä niiden symbolina seisominen on yksi tapa johtaa. Mutta johtamisessa pelkkä populismi ei riitä. Tunteikas samaistuminen ja vastakkainasettelu eivät ole hyväksi demokratialle, koska silloin käsitys yksityiskohdista hämärtyy: mistä toiminnassa olikaan kyse?

Julkisen keskustelun kapeutuminen voi luoda tilaa populismin nousulle, kun moni kokee, ettei saa ääntään kuuluiksi. Populismi myös valtavirtaistuu: populistipuolueet ovat onnistuneet muuttamaan keskustelua ja politiikkaa.

Globalisaation kaltaiset ilmiöt ja muiden puolueiden virheet ovat tarjonneet kasvupohjaa populismille. Kun perinteisissä puolueissa etäisyys kansalasiin on kasvanut, populistisessa toiminnassa ihmiset ovat huutoetäisyydellä.

Demokratian näkökulmasta on vahingollista, kun politiikan välineistöön otetaan valehtelu ja tiedon roolin heikentäminen. Esimerkiksi Donald Trump sortui virkakaudellaan lukuisia kertoja valheellisiin puheisiin, jotka eivät vahvistaneet politiikan luotettavuutta ja demokratiaa.

Vapaa tiedonvälitys on demokratian ytimessä. Populistit vaativat saada ”sanoa asiat niin kuin ne ovat”. Tämä voi tarkoittaa hyökkäyksiä esimerkiksi vähemmistöjä kohtaan. Näin populistien oma toiminta voi heikentää demokratiaan kuuluvan vapaan tiedonvälityksen roolia ja muiden sananvapautta.

Sanamäärä: 436.